

Column

Blind door digitale Viagra?

Jan Steyaert
Lector Fontys Hogescholen

De stad Eindhoven en de regio investeert fors in nieuwe technologie. Daar staan de stadsslogan 'Voorop in technologie' en initiatieven als Kenniswijk en Superpilot symbool voor. Nu wordt de transformatie gemaakt naar Brainport en Be_linked. Andere woorden, maar de onderliggende gedachte blijft dezelfde. Deze stad en regio kan zich goed plaatsen in de vaart der volkeren door voorop te lopen in technologische ontwikkelingen. We zoeken de digitale variant van Viagra. Dat hielp niet alleen een aantal mannen, het was ook de kip met de gouden eieren voor producent Pfizer.

Vele steden en regio's in diverse uithoeken van de wereld hebben dezelfde ambitie, zijn op zoek naar dezelfde digitale Viagra. Eindhoven heeft natuurlijk een streepje voor want wie Eindhoven zegt, zegt Philips. Wellicht de enige merknaam naast Coca-Cola die tot in de kleinste dorpjes en meest afgelegen plekken op aarde bekend is. En de bewoners van Eindhoven zijn daar behoorlijk trots op.

Loop maar eens mee met de jaarlijkse Lichtjesroute, of bedenk dat Johan Vlemmix afgelopen april extra Fritskes moest laten drukken.

Philips staat voor economisch succes door technologische innovaties. De gloeilampen, de eerste radio-uitzending, televisie, de compact disc en wat al niet meer. Van heinde en ver moesten arbeiders gezocht worden om de productiecapaciteit steeds verder uit te breiden. De stad en de regio zijn er groot door geworden.

Maar Philips staat niet alleen voor economisch succes, maar ook voor maatschappelijk ondernemen, voor een sociaal contract tussen het bedrijf, de stad en zijn burgers. Samen werd gezorgd voor goede gezondheidszorg, onderwijs en huisvesting (denk aan de ruim 17.000 woningen van HhVL).

Globalisering

Dat sociaal contract is er niet meer, de band tussen economische groei door technologische innovatie enerzijds en maatschappelijke ontwikkeling anderzijds is doorgeknipt, is versleten en vergeten. Dat vertaalt zich in de bijna absolute afwezigheid van het bedrijfsleven bij de maatschappelijke ontwikkeling in de regio en de stad (toegegeven, Philips blijft actief met o.a. aandacht voor toegankelijkheid van zijn producten en een werkgelegenheidsplan). Veel significanter is echter de transformatie van de regionale arbeidsmarkt. Harde concurrentie leidt tot globalisering en wegvloeiën van arbeid (in het geval van Philips: van Hasselt naar Győr in Hongarije en van daar naar Sjanghai en verder naar het Chinese platteland en de naburige lagelonenlanden).

Recentelijk berichtten de media dat gebruik van Viagra zou leiden tot blindheid. Aan alle voordelen zit een nadeel, zou je Cruyff kunnen parafraseren. De Amerikaanse federale gezondheidsdienst is alvast een onderzoek begonnen en de erectie is ook al een tijdje uit de beurskoers van producent Pfizer.

Ook aan de digitale Viagra die we zo naarstig zoeken zouden wel eens nadelen kunnen zitten. Op microniveau hebben initiatieven als Digtolk, Digistein of de ICT Werkplaats in Woensel aangetoond dat technologie ook op sociaal vlak goed kan zijn, maar de ontwikkelingen op macro-economisch vlak bedreigen de winst die daar te halen is. Als de arbeidsmarkt geen ruimte laat voor laaggeschoolde arbeid ontstaat er een levensgrote tweedeling. Grote groepen burgers kunnen we dan geen 'wenkend perspectief' meer geven. Waarom zouden VMBO-leerlingen nog in hun opleiding investeren, als er straks voor hen toch niets te beleven valt op die arbeidsmarkt? Waarom zouden autochtonen integreren als er tijdens hun opleiding al geen stageplaats te vinden is?

Sociale apartheid

Charles Murray schreef vorige maand in de Times een essay over de successen van het armoedebeleid in de Verenigde Staten. De armoede is er niet lager geworden, maar netjes uit het straatbeeld weggesaneerd. De beter gegoeden konden zich terugtrekken in 'gated communities' of in de binnenstad winkelen en werken zonder de kans op een ontmoeting met minder gegoede burgers. Murray roemde het systeem van sociale apartheid dat zo ontstaan is.

Is dit het toekomstbeeld voor Eindhoven? Gaan we na de bevolkingsstroom vanaf het platteland naar Eindhoven nu een omgekeerde stroom zien van laaggeschoolden? Het alternatief vraagt om aandacht voor de digitale variant van de sociale economie. Waarom niet ook stevig investeren in opleidingen en een markt van 'digitale garages' en 'digitale loodgieters', waar burgers geholpen worden als digitale apparaten niet naar behoren werken? Ik heb alvast regelmatig situaties waarin ik die garages en loodgieters zou kunnen gebruiken.

